

Prawo geodezyjne i kartograficzne a ustawa zasadnicza

# NIEZGODNOŚĆ Z KONSTYTUCJĄ

Obowiązująca od 1997 roku Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 20 stwierdza, że podstawą ustroju gospodarczego RP jest społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej i własności prywatnej. Skoro tak, to dlaczego jesteśmy jedynym krajem Unii Europejskiej, w którym branża geodezyjna jest zorganizowana w sposób typowy dla gospodarki centralnie sterowanej?

STEFAN BALCER

Użyty termin „społeczna gospodarka rynkowa” dotyczy koncepcji ekonomicznej, która została zastosowana w praktyce i odniosła sukces. Jest ona koncepcją opozycyjną wobec interwencjonizmu państwowego. Społeczna gospodarka rynkowa opiera się na własności prywatnej i na rynku maksymalnie wolnym i konkurencyjnym. Rynek ten nie jest zawłaszczony lub zdominowany przez żadną siłę lub partycularną grupę interesów, jak państwo, grupy monopolistyczne czy związki zawodowe. Taki rynek nie jest niczyją własnością. Jest on czynnikiem obiektywnym, służącym całemu społeczeństwu. Jego cechami są:

- własność prywatna,
- wolność wyboru w podejmowaniu wszelkich decyzji gospodarczych,
- prawo do kierowania się własnym interesem podczas podejmowania decyzji gospodarczych, posiadania kapitału i zakładania podmiotów gospodarczych, swobodnego przepływu kapitału, swobodnego kształtowania ceny, swobodnego przepływu siły roboczej itp.
- brak lub minimalna ingerencja państwa w procesy gospodarcze.

Zadaniem państwa jest ochrona ładu gospodarczego poprzez tworzenie prawa chroniącego pełną wolność gospodarczą i konkurencję. W tym celu państwo nie zawłaszcza rynku poprzez własne bieżące ingerencje. Przy zastosowaniu narzędzi ekonomicznych państwo nie dopuszcza do powstawania głębokiej polaryzacji społeczeństwa, utrzymuje wysokie tempo wzrostu gospodarczego z równoczesnym zachowaniem świadczeń społecz-

nych na wysokim poziomie. Koncepcja społecznej gospodarki rynkowej została wdrożona po II wojnie światowej w wielu państwach Europy Zachodniej. Szczególnie rozwinęła się ona w Niemczech Zachodnich, gdzie została wypracowana. Była tam podstawą polityki Ludwika Erharda i zaowocowała niemieckim „cudem gospodarczym”.

## ● PRZYJRZYMY SIĘ BLIŻEJ KONSTYTUCJI

Wymieniony na wstępie art. 20 Konstytucji wzmacniają inne jej zapisy, takie jak:

Art. 32 ust. 2 „Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny”.

Art. 46 „Przepadek rzeczy może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu”.

Art. 64 „1. Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia.

2. Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej.

3. Własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności”.

Art. 84 „Każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie”.

W praktyce działalności gospodarczej przy wykonywaniu usług geodezyjnych opieramy się na przyjętej w 1989 roku ustawie *Prawo geodezyjne i kartograficzne*. Czy jest ona zgodna z zapisami Konstytucji? Aby odpowiedzieć na to py-

tanie, należy prześledzić poszczególne zapisy *Pgik*.

## ● BAŁAGAN NA RYNKU

Art. 11 *Pgik* generalnie stwierdza, że prace geodezyjne wykonują podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Dalej jednak dopuszczona jest możliwość wykonywania prac geodezyjnych przez jednostki organizacyjne nieposiadające takiego statusu. Tak więc część prac geodezyjnych ma charakter komercyjny (te wykonywane przez przedsiębiorców), a część nie (te wykonywane przez inne jednostki). Brak ograniczeń lub zdefiniowania zakresu działalności nierynkowej w stosunku do podmiotów innego rodzaju niż przedsiębiorstwa powoduje, że podmioty te mogą działać na rynku. Jest to naruszeniem ładu gospodarczego, a w szczególności konkurencji. Praktyka życia gospodarczego zna przykłady komercyjnego wykonywania prac geodezyjnych przez różnego rodzaju jednostki budżetowe. Już w tym miejscu mamy zatem przykład naruszenia art. 20 konstytucji.

## ● PAŃSTWO OGRABIA GEODETOW

Art. 12 *Pgik* nakłada na wykonawców prac geodezyjnych obowiązek przekazywania powstałych w trakcie ich realizacji materiałów do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Podobny obowiązek jest nakładany w art. 10 ust. 4 na wykonawców zdjęć lotniczych, którzy obowiązani są do przekazywania negatywów tych zdjęć. Podkreślić należy, iż art. 40 ust. 2 wyraźnie stwierdza, że państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny stanowi własność Skarbu Państwa. Będąc właścicielem *pgik*,



Zapis art. 40 ust. 1 *Pgik*, iż celem państwowego zasobu geodezyjnego jest służeńie gospodarce narodowej, i zapis art. 21 ust. 1 stwierdzający, że dane zawarte w ewidencji gruntów są podstawą planowania gospodarczego, są typowe dla gospodarki centralnie zarządzanej. Zapis art. 40 ust. 1 jest przykładem wysokiej selektywności charakteryzującej tę gospodarkę, a zapis art. 21 ust. 1 jest przykładem planowania w systemie nakazowo-rozdzielczym. Podobne cechy zawiera zapis art. 4 ust. 1 stwierdzający, że mapa zasadnicza stanowi podstawę do wykonywania innych rodzajów map. Brak za to w prawie geodezyjnym – zdawałoby się

jest zorganizowana w sposób typowy dla gospodarki centralnie sterowanej. Gdzie to państwo zamiast odbiorców produktów geodezyjnych ustala standardy techniczne poprzez wydawanie przepisów. Jest to wyrazem swoistej filozofii, że państwo lepiej wie, jakie są potrzeby naszych klientów. W efekcie następuje dławienie rozwoju branży i cofanie jej do poziomu techniki i technologii z dekady Gierka.

SP na mocy ust. 3b tego samego artykułu uzyskuje z niego pożytki. Tak więc Skarb Państwa wchodzi w posiadanie materiałów wytworzonych przez przedsiębiorców geodezyjnych, stanowiących ich prywatną własność, w sposób zaprzeczający regułom społecznej gospodarki rynkowej. Jest to jawne naruszenie cytowanego wcześniej art. 46 konstytucji, dokonywany jest bowiem przepadek mienia bez orzeczenia sądu. Nakłada się na to jawna dyskryminacja przedsiębiorców geodezyjnych, czego zabrania art. 32 ust. 2 konstytucji. Dyskryminacja ta polega na nałożeniu rzeczowej daniny publicznej tylko na tę grupę.

● INNE RELIKTY STALINIZMU

Art. 19 ust. 1 pkt 4 *Pgik* daje ministrowi właściwemu do spraw architektury i budownictwa delegację do określenia standardów technicznych dotyczących geodezji. W społecznej gospodarce rynkowej standardy ustalane są przez uczestników rynku, a więc przez przedsiębiorców geodezyjnych oraz odbiorców ich usług i produktów. Przepis ten jest przykładem ingerencji w rynek usług i produktów geodezyjnych, a w konsekwencji naruszeniem wspomnianego wcześniej art. 20 konstytucji.

oczywistych – zapisów o geodezyjnych narzędziach ochrony prywatnej własności nieruchomości.

Przyzwyczajenie do stereotypów, potęgowane niewychodzeniem poza „geodezyjne getto”, powoduje utrwalanie w świadomości niekonstytucyjnych zapisów *Pgik*. Tych zapisów, które konserwują porządek ustalony w okresie stalinizmu. To wówczas, pod kierunkiem Hilarego Minca, zmarginalizowano, a w wielu sektorach gospodarki wręcz zlikwidowano prywatną inicjatywę. Wtedy też zniesiono instytucję mierniczego przysięgłego.

Czy nikogo z decydentów geodezyjnych, opłacanych wszak za publiczne pieniądze, nie zastanawia ta sytuacja? Czy nikt nie widzi zależności pomiędzy wielkością dochodu narodowego a warunkami wytwarzania produktów geodezyjnych w innych krajach Unii? Mają przecież kontakty z innymi państwami Unii.

W ubiegłym roku nie pierwszy raz środowisko przedsiębiorców geodezyjnych zostało zawiedzione. Nasze głosy w procesie nowelizacji prawa geodezyjnego zostały pominięte.

● DO TRYBUNAŁU!

Jest naszą patriotyczną powinnością dobijanie się o zgodność prawa geodezyjnego z konstytucją. Stwierdzenie niekonstytucyjności wskazanych wcześniej zapisów obecnego *Pgik* doprowadzić może do pozytywnych zmian, w efekcie których zwiększymy efektywność pracy oraz wykonywać będziemy produkty i usługi w pełni uwzględniające potrzeby naszych klientów.

Powyższy pożądaný stan rzeczy można osiągnąć tylko poprzez uzyskanie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności ustawy *Prawo geodezyjne i kartograficzne* z konstytucją. Wystąpienie w tej sprawie jest powinnością geodezyjnego samorządu gospodarczego. Czy administracja geodezyjna stanie na wysokości zadania i przyłączy się do tego wystąpienia?

● JESTEŚMY SKANSENEM

Dopiero gdy spojrzymy na naszą branżę z zewnątrz, uwidaczniamy sobie rzeczywistą sytuację naszego zawodu. Doznajemy takiego szoku, że wielu przedsiębiorcom geodezyjnym trudno dopuścić do siebie myśl, iż można prowadzić działalność bez przekazywania materiałów do zasobu, bez rejestrowania materiałów dla zamawiającego, bez uwzględniania wymagań ośrodka, dostosowując się wyłącznie do potrzeb klienta.

Jesteśmy jedynym krajem w Unii Europejskiej, w którym branża geodezyjna

STEFAN BALCER  
jest sekretarzem Prezydium Rady  
Zachodniopomorskiej Geodezyjnej  
Izby Gospodarczej

REKLAMA

**Podypłomowe Studium Geodezji Numerycznej**  
**Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie**  
**rozpoczyna nabór słuchaczy na rok akademicki 2006/2007**  
 Informacje: [www.geo.mapa.net.pl](http://www.geo.mapa.net.pl), [sekretariat@planeta.uwm.edu.pl](mailto:sekretariat@planeta.uwm.edu.pl), tel./faks (0 89) 523-48-78,  
[w.dabrowski@planeta.uwm.edu.pl](mailto:w.dabrowski@planeta.uwm.edu.pl), tel./faks (0 89) 523-39-66